



## El mirador

## Quan tots els catalans eren 'tarragonins'

**'Tarragoní' depassaria l'àmbit de la ciutat i equivaldria a 'català'****Lligaria amb el 'conventus Tarraconensis', antiga divisió romana que coincidia, grosso modo, amb l'actual Principat**XAVIER BROTONS NAVARRO  
Membre de l'Associació de Professionals i Estudiosos en Llengua i Literatura Catalanes (APELLC)

Com és sabut, les ciutats de Tarragona i l'Alguer estan agermanades des del 1972. El que ja no és tan conegut, però, és que el vallenc Pere Català i Roca (1923-2009), fotògraf, historiador i gran conegedor de la ciutat sarda catalanoparlant, va ser el primer a proposar aquest agermanament, a l'article «Un posible 'hermanamiento': 'Alguer' y Tarragona», publicat el 19 de desembre del 1959 a la revista *Destino*.

En aquest escrit, Català i Roca, que havia viatjat per primera vegada a l'Alguer l'any 1956 i que el 1960 seria -juntament amb el seu pare, Pere Català i Pic- un dels grans impulsors de l'anomenat Viatge del Retrobament (entre l'Alguer i els «germans catalans»), defensava la seva proposta amb diferents arguments (llengua comuna, mediterraneïtat compartida, demografia no gaire distant...), un dels quals era una citació de l'obra *Sardiniae brevis historia et descriptio*, del sard Segimond Arquer, publicada el 1549, en què s'afirma: «Alger civitas est

nova, parva, populosa tamen et munitissima, domibus et aedificiis pulchris ornata, cuius incolae fere omnes Tarraconenses [sic] sunt etc.». O sigui: «L'Alguer és una ciutat nova, petita però populosa i molt fortificada, dotada amb cases i edificis bells, els habitants de la qual són quasi tots tarragonins, etc.».

En tot cas, l'afirmació que els primers repobladors de l'Alguer el 1354 (després de la conquesta de la ciutat per Pere el Cerimoniós i l'expulsió dels autòctons) van ser majoritàriament tarragonins també l'havia sostinguda el reusenc Eduard Toda i Güell en la seva obra *Un poble català d'Itàlia. L'Alguer (1888)*: «La vila se repoblà ab gent del Panadés y del Camp de Tarragona», sense citar-ne, però, la font.

Això no obstant, a partir de les recerques d'altres historiadors, és pertinent demanar-se si el *Tarraconenses* de la citació d'Arquer equival realment a 'tarragonins'. En una comunicació personal (5/3/12), Mariàngela Vilallonga, catedràtica de Filologia Llatina de la Universitat



de Girona, em deia: «Em sembla que l'adjectiu *Tarraconensis* és un sinònim de 'català', durant el segle XVI. L'he trobat aplicat a gent de Vic, per exemple.

La segona citació, a més, ho fa prou evident». En efecte, una segona citació d'Arquer, referida a les llengües parlades aleshores a Sardenya, diu que a les ciutats se parlava la «*lingua Hispanica, Tarraconensi seu [o] Catalana*». En definitiva, ens tro-

bariem davant un ús de l'adjectiu 'tarragoní' que depassaria l'àmbit de la ciutat de Tarragona i equivaldria a 'català', potser entroncant amb el *conventus Tarraconensis*, antiga divisió administrativa romana que coincidia, grosso modo, amb l'actual Principat (tot i que també incloïa Sagunt i València). No cal que diguem, però, que aquest fet no lleva gens de legitimitat al felicitat agermanament de la nostra ciutat amb l'Alguer.